

18.09.2012

**Propunere ActiveWatch – Agenția de Monitorizare a Presei
Pentru Grupele de lucru 1, 2 și 3 ale Comitetului Consultativ Tematic
„Educație”, Ministerul Educației Naționale**

Educație pentru competență mediatică (Educație Media)

GRUP de LUCRU 2

2. Analiza priorităților tematiche privind educația și formarea profesională

2.2. Calitate și eficiență în educație și formare profesională

2.2.1. Curriculum centrat pe competențe. Strategii didactice inovative

Reglementări.

În societatea cunoașterii și în contextul reformei curriculare din România, în particular, educația pentru competențe media și digitale (**educația media sau** educația în domeniul mass-media) este o prioritate de învățare pentru învățământul primar, gimnazial, liceal, dar și pentru cel profesional.

La nivel european, Parlamentul European și Comisia Europeană au înțeles necesitatea pentru educație media, fapt demonstrat de reglementările și recomandările celor două instituții pentru promovarea și integrarea educației media în școli în statele membre ale Uniunii Europene. Dintre acestea, menționăm:

- (1) Comunicarea Comisiei Europene către Parlamentul European, către Consiliu, către Comitetul Economic și Social European și către Comitetul Regiunilor, O abordare europeană a competenței mediatică în mediul digital, Bruxelles, 20.12.2007, COM (2007) 833 final¹,
- (2) Raportul Parlamentului European nr. 2129 din noiembrie 2008 referitor la competența mediatică în lumea digitală²,
- (3) Recomandarea Comisiei din 20.08.2009 privind educația media în mediul digital pentru o industrie audiovizuală și a conținutului mai competitivă și o societate a cunoașterii integratoare, Bruxelles, 20.8.2009 C (2009) 6464 final³,
- (4) Directiva 2010/13/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 10 martie 2010 privind coordonarea anumitor dispoziții stabilite prin acte cu putere de lege sau acte administrative în cadrul statelor membre cu privire la furnizarea de servicii mass-media audiovizuale (Directiva serviciilor mass-media audiovizuale)⁴.

¹ <http://ec.europa.eu/culture/media/literacy/docs/com/ro.pdf>, accesat 19.09.2012.

² <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+REPORT+A6-2008-0461+0+DOC+XML+V0//RO>, accesat în 19.09.2012.

³ http://ec.europa.eu/culture/media/literacy/docs/recom/c_2009_6464_ro.pdf, accesat în 19.09.2012.

⁴ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2010:095:0001:0024:RO:PDF>, accesat în 19.09.2012.

În raportul referitor la competența mediatică în lumea digitală (2008), Parlamentul European subliniază importanța integrării educației media în educația formală și face o serie de recomandări specifice în acest sens.

H. Întrucât școlile au un rol esențial în formarea aptitudinilor de comunicare și de discernământ ale oamenilor, întrucât există mari disparități în ceea ce privește educația în domeniul mass-media și gradul de integrare și utilizare a TIC în sistemul educațional între statele membre și diferitele regiuni și întrucât educația în domeniul mass-media poate să fie efectuată în primul rând de către cadre didactice care au o educație și o formare corespunzătoare în acest domeniu;

[...]

Parlamentul European

18. Subliniază că educația în domeniul mass-media ar trebui să facă parte din educația formală, la care au acces toți copiii și că ar trebui să fie parte integrantă din programa școlară la toate etapele din învățământ;

19. Solicită includerea competenței mediatică, ca a noua competență-cheie, în cadrul european de referință privind învățarea pe tot parcursul vieții din Recomandarea 2006/962/CE;

20. Recomandă ca educația în domeniul mass-media să fie orientată, pe cât posibil, asupra aspectelor practice și să fie corelată cu materiile economice, politice, literare, sociale, artistice și informatico-tehnice și sugerează că soluția o reprezintă crearea unei materii specifice denumite „educația în domeniul mass-media”, precum și o abordare interdisciplinară, combinată cu proiecte extrașcolare;

21. Recomandă instituțiilor de învățământ, ca mijloc de formare practică a competențelor mediatică, să încurajeze realizarea de producții media (tipărite, audiovizuale și în formatul noilor mass-media), în care să fie implicați atât elevii, cât și cadrele didactice;...

În viziunea PE, **competența mediatică** înseamnă “a poseda capacitatea de a utiliza în mod autonom diversele mass-media, de a înțelege diferitele aspecte și conținuturi ale mass-media și de a le valorifica în mod critic, de a le comunica în contexte de mare diversitate, precum și de a crea și de a difuza conținuturi mediatică” și “constată, de asemenea, faptul că, în contextul nenumăratelor surse disponibile, este esențială capacitatea de a filtra și a extrage în mod structurat informațiile provenite din fluxul de date și imagini pus la dispoziție de noile mass-media”. Mai mult, PE subliniază faptul că “educația în domeniul mass-media reprezintă un element cheie al politicii de informare a consumatorului, al abordării în cunoștință de cauză a chestiunilor legate de dreptul de proprietate intelectuală, al participării democratice active a cetățenilor și al promovării dialogului intercultural”. Competențele digitale - sau competențe mediatică în lumea digitală - presupun cunoștințe și abilități ce vizează reprezentarea prin mass-media (realitatea mediată), conținuturile mass-media din perspectiva funcțiilor și rolurilor acestora, producția media (scopul și obiectivele care stau la baza unei comunicări), dar și înțelegerea metodelor pe care media le folosesc pentru a

ajunge la publicul lor țintă⁵. Deci, competențe care depășesc, dar sunt valoare adăugată pentru domeniul TIC - accesarea și utilizarea Internetului și a noilor tehnologii.

Starea de fapt.

Nevoia pentru educație pentru competențe media și digitale în școli este generată de multiple aspecte ale vieții sociale, politice și culturale contemporane și este evidentă în contextul în care media au devenit din ce în ce mai prezente în viața cotidiană a elevilor. Apariția tehnologiilor inovatoare a generat convergența diverselor forme de mass-media din punct de vedere tehnic și al conținuturilor, măbind și mai mult accesul media și producția de mesaje transmise prin mass-media. Excesul cantitativ de informație poate deveni la fel de problematic ca și lipsa acesteia în condițiile în care consumatorul/utilizatorul media nu deține competențe elementare de filtrare a informațiilor cu care vine în contact sau de înțelegere a noțiunilor de funcționare a Internetului sau a modului de producere a mesajelor media. În societatea mediată, cetățenii folosesc informațiile din mass-media și se folosesc de mass-media pentru a produce și transmite propriile mesaje civice și politice. De asemenea, mass-media sunt principala sursă de distracție și de relaxare a românilor. Competența mediatică a devenit element central în participarea democratică activă întrucât mass media rămân principala sursă de informare pentru deciziile cetățenilor, atât cele tradiționale (televiziunea, radioul, presa scrisă) cât și cele generate de apariția noilor tehnologii (Internetul). Astfel că pregătirea școlară a elevilor trebuie adaptată la realitățile sociale și culturale ale acestora, dominate de media în diverse forme⁶.

În societatea informațională, un nivel ridicat de competență mediatică este **valoare adăugată în calificarea profesională individuală** și contribuie la mărirea șanselor de ocupare a locurilor pe piața muncii. În acest sens, Parlamentul European susține, în raportul menționat anterior, că „o bună formare în utilizarea tehnologiei informației și a acelor mass-media care respectă drepturile și libertățile individuale îmbunătățește în mod semnificativ calificarea profesională individuală și contribuie, pe plan social, la realizarea obiectivelor de la Lisabona”.

În România, educația media este prezentă în curriculum național sub forma cursului opțional „Competență în mass media ” (curriculum la decizia școlii pentru liceu), aria curriculară „Om și Societate”, aprobat cu ordin al ministrului nr. 4730/22.09.2004⁷ și în programa disciplinei *Studii sociale* pentru clasa a XII-a, filieră teoretică, profil umanist, specializarea științe sociale⁸. Acestea sunt inițiative binevenite, însă acoperă nevoia de educație media în societatea românească într-o mică măsură. Alte acțiuni extracurriculare au fost desfășurate în școli la inițiativa ActiveWatch și a altor organizații, cu susținerea Ministerului Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului. De pildă, cursul OnAir “Să descoperim împreună ce se află în spatele știrilor”⁹ este una dintre activitățile extracurriculare cu succes în rândul

⁵ Vezi Buckingham, D. (2007). Digital Media Literacies: rethinking media education in the age of the Internet. *Research in Comparative and International Education*, 2, 1, 43-55.

⁶ Vezi raportul “Evaluarea nivelului de competență în mass-media”, ActiveWatch, 2008, București. <http://www.activewatch.ro/stiri/Cercetare-si-Educatie-Media/Evaluarea-nivelului-de-competen-n-mass-media-91.html>, accesat 19.09.2012.

⁷ <http://www.edu.ro/index.php/articles/6343>, accesat 19.09.2012.

⁸ <http://administrare.site.edu.ro/index.php/articles/8531>, accesat 19.09.2012.

⁹ <http://www.activewatch.ro/stiri/Cercetare-si-Educatie-Media/NOU-Curs-de-educatie-media-Sa-descoperim-impreuna-ce-se-afla-in-spatele-stirilor-260.html>, accesat în 20.09.2012.

copiilor. Motivația profesorilor coordonatori din cele 23 școli în care pachetul pedagogic a fost folosit în anul școlar 2010-2011 a contribuit semnificativ la implementarea lui¹⁰ (vezi *Anexa pentru rezultate evaluare curs făcută de elevii participanți*).

Majoritatea acțiunilor de educație media din prezent sunt desfășurate de organizații non-guvernamentale, dar cu o arie de acoperire restrânsă.

Finalizarea și succesul reformei curriculum-ului bazat pe competențe depinde și de înglobarea educației media în învățământul preuniversitar. Aceasta din urmă depinde de voința politică, dar și de formularea și implementarea coerentă a unei strategii naționale de integrare a educației media în sistemul de învățământ preuniversitar și universitar, cu acțiuni de analiză și investigare a posibilităților de adaptare a curriculum-ului pentru educație media, de introducere a noțiunii de 'educație media' în documente de politici educaționale (în România, noțiunea de educație media lipsește din orice document de legislație primară relevantă pentru educație și formare profesională¹¹), de adaptare a curriculum-ului, de cercetare a nevoilor și posibilităților de formare, de pregătire a personalului didactic și auxiliar, de asigurare a suportului tehnic pentru integrarea educației pentru competențe digitale, de susținere instituțională, de familiarizare a factorilor de decizie din școli cu noțiunea de educație media etc.

Nevoi de dezvoltare 2014-2020

- Cercetare în domeniul educației pentru competențe mediatice;
- Formularea cadrului normativ și a politicilor de integrare a educației media și a strategiilor didactice;
- Integrarea educației media în toate ciclurile învățământului preuniversitar (inclusiv cel profesional);
- Formularea și implementarea programelor de cercetare în domeniul educației media și de elaborare a materialelor suport în cadrul universităților;
- Susținerea programelor de formare inițială și continuă a personalului didactic;
- Susținerea și promovarea programelor de mobilitate pentru cadrele didactice în țări cu tradiție în educație media;
- Susținerea campaniilor de informare și familiarizare a personalului didactic cu conceptul de educație media;
- Dezvoltarea de metodologii și instrumente pentru monitorizarea și evaluarea integrării educației media, în perspectiva supervizării valorii adăugate pentru educație;
- Susținerea programelor de formare a cadrelor didactice și a personalului auxiliar pentru dezvoltarea competenței mediatice;
- Corelarea formării inițiale și continue pentru competență mediatică cu adaptarea curriculum-ului.

---

¹⁰ <http://www.activewatch.ro/stiri/Cercetare-si-Educatie-Media/UPDATE-Cursul-ONAIR-dupa-l-an-332.html>, accesat în 20.09.2012.

¹¹ Study on the Current Trends and Approaches to Media Literacy in Europe (2010), http://www.eavi.eu/joomla/images/stories/Publications/Study1_Current_Trends/europe_ml.pdf, accesat 19.09.2012.

GRUP de LUCRU 3

2. Analiza priorităților tematice privind educația și formarea profesională

2.3. Participare la învățarea pe tot parcursul vieții

- 2.3.1. Participarea la formarea profesională continuă și la educația permanentă
- 2.3.2. Sisteme de orientare și consiliere
- 2.3.3. Standarde și calificări
- 2.3.4. Recunoașterea și certificarea învățării în contexte non-formale și informale
- 2.3.5. Parteneriate europene și stimularea cooperării, mobilitatea elevilor, studenților și cadrelor didactice (inclusiv instrumente de finanțare a mobilităților care să țină seama de nevoile speciale ale persoanelor dezavantajate)
- 2.3.6. Strategia națională de învățare pe tot parcursul vieții
- 2.3.7. Cercetarea în domeniul învățării pe tot parcursul vieții

În contextul reformei curriculum-ului și nevoii pentru educație media în educația formală (**vezi argumentele de la capitolul 2.2.1.**) este necesar ca educația pentru competențe media și digitale (educația media) să fie prevăzută și în programul de formare continuă și formare profesională continuă a personalului didactic din România. Conform raportului CALISIS¹², “*stimularea rolului educativ și formativ al mass media*” este una dintre direcțiile de acțiune din versiunea de lucru a Strategiei naționale privind învățarea pe tot parcursul vieții. În acest sens, ActiveWatch a lansat în 2012 o inițiativă de formare continuă a personalului didactic pentru competențe media și digitale în context non-formal¹³.

Nevoi de dezvoltare 2014-2020

- Susținerea formării cadrelor didactice și a personalului auxiliar pentru dezvoltarea competenței mediatică;
- Corelarea formării inițiale și continue pentru competență mediatică cu adaptarea curriculum-ului.
- Susținerea programelor de mobilitate pentru cadrele didactice în țări cu tradiție în educație media;

GRUP de LUCRU 1

1. Analiza priorităților tematice privind educația și formarea profesională

¹² <http://www.cnfpa.ro/calisis/Raport%20A2%20CALISIS.pdf>, p.26, accesat 18.09.2012.

¹³ <http://www.activewatch.ro/stiri/Cercetare-si-Educatie-Media/mpreun-cu-profesorii-facem-educa-ie-media-n-coli-377.html>, accesat 20.09.2012.

1.1. Egalitatea de șanse și strategii de incluziune în educație și formare

2.1.2 Programe, strategii și măsuri de creștere a accesului și participării la educație

b) Utilizarea Internetului și a resurselor digitale în educație

Competențele digitale, sau competențe mediatică în lumea digitală, presupun cunoștințe și abilități ce vizează reprezentarea prin mass-media (realitatea mediată), conținuturile mass-media din perspectiva funcțiilor și rolurilor acestora, producția media (scopul și obiectivele care stau la baza unei comunicări), dar și înțelegerea metodelor pe care media le folosesc pentru a ajunge la publicul lor țintă¹⁴. Deci, competențe care depășesc, dar sunt valoare adăugată pentru domeniul TIC - accesarea și utilizarea Internetului și a noilor tehnologii. Adăugarea competențelor media și digitale în programa școlară, în continuarea învățării TIC, va conta semnificativ în combaterea decalajului digital despre care vorbesc instituțiile europene precum Parlamentul European în raportul referitor la competența mediatică în lumea digitală (2008)¹⁵: „pe fundalul dezvoltării rețelelor de telecomunicații și al progresului înregistrat de tehnologiile informației și comunicațiilor (TIC), se constată diferențe mari între statele membre, dar și între regiuni, în special zonele îndepărtate și cele rurale, ceea ce ascunde pericolul unei adânciri continue a decalajului digital în cadrul Uniunii Europene”. În același raport, Parlamentul European atrage atenția faptului că „există mari disparități în ceea ce privește educația în domeniul mass-media și gradul de integrare și utilizare a TIC în sistemul educațional între statele membre și diferitele regiuni” și că “educația în domeniul mass-media poate să fie efectuată în primul rând de către cadre didactice care au o educație și o formare corespunzătoare în acest domeniu”.

Nevoi de dezvoltare 2014-2020

- Armonizarea curriculum-ului TIC cu educația pentru competențe media și digitale

ANEXA pt punctul 2.2.1

RAPORT DE EVALUARE A SATISFACTIEI ELEVILOR

Curs OnAir ”Să descoperim împreună ce se află în spatele știrilor” (an școlar 2010/2011)

Număr total de chestionare prelucrate: 250

Număr total de școli: 9

Repartizarea chestionarelor pe școli:

Nr.	Denumire școală	Localitate	Nr.
-----	-----------------	------------	-----

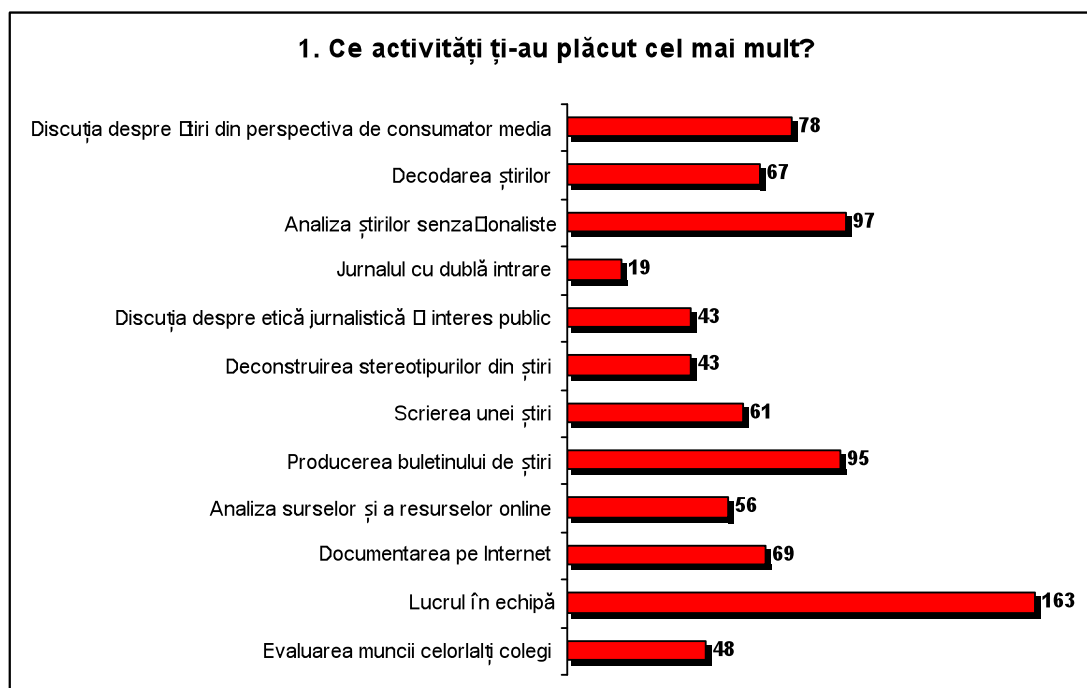
¹⁴ vezi Buckingham, D. (2007). Digital Media Literacies: rethinking media education in the age of the Internet. *Research in Comparative and International Education*, 2, 1, 43-55.

¹⁵ <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+REPORT+A6-2008-0461+0+DOC+XML+V0//RO>, accesat în 19.09.2012.

			chestionare
1	Colegiul Comercial "Carol I"	Constanța	25
2	Colegiul Național "Gheorghe Lazăr"	București	17
3	Colegiul Național "Mihai Eminescu"	Baia Mare	13
4	Colegiul Național "Nicolae Iorga"	Vălenii de Munte	22
5	Colegiul Național "Unirea"	Turnu Măgurele	11
6	Colegiul Tehnic de Marină "A.I. Cuza"	Constanța	23
7	Grupul Școlar "Valeriu Braniște"	Lugoj	67
8	Liceul Teoretic "Mihai Eminescu"	Petroșani	49
9	Colegiul Național "Titu Maiorescu"	Aiud	23

1. Ce activități ți-au plăcut cel mai mult?

De departe cea mai agreabilă activitate din cadrul cursului, în opinia elevilor, a fost *lucrul în echipă*, urmată de *analiza știrilor senzaționaliste* și *producerea buletinului de știri*. La această întrebare, *jurnalul cu dublă intrare* a primit cele mai puține voturi.

2. Ce activități ți-au plăcut cel mai puțin?

Nicio categorie de răspuns nu a fost ignorată de către elevi, ei distribuindu-și voturi aproape echitabil între toate variantele de răspuns. Cu toate acestea, activitățile

care s-au evidențiat ca cele mai puțin plăcute au fost *evaluarea muncii celorlalți colegi*, pe primul loc, urmată de *analiza surselor și resurselor online*, *scrierea unei știri* și *deconstruirea stereotipurilor din știri*.

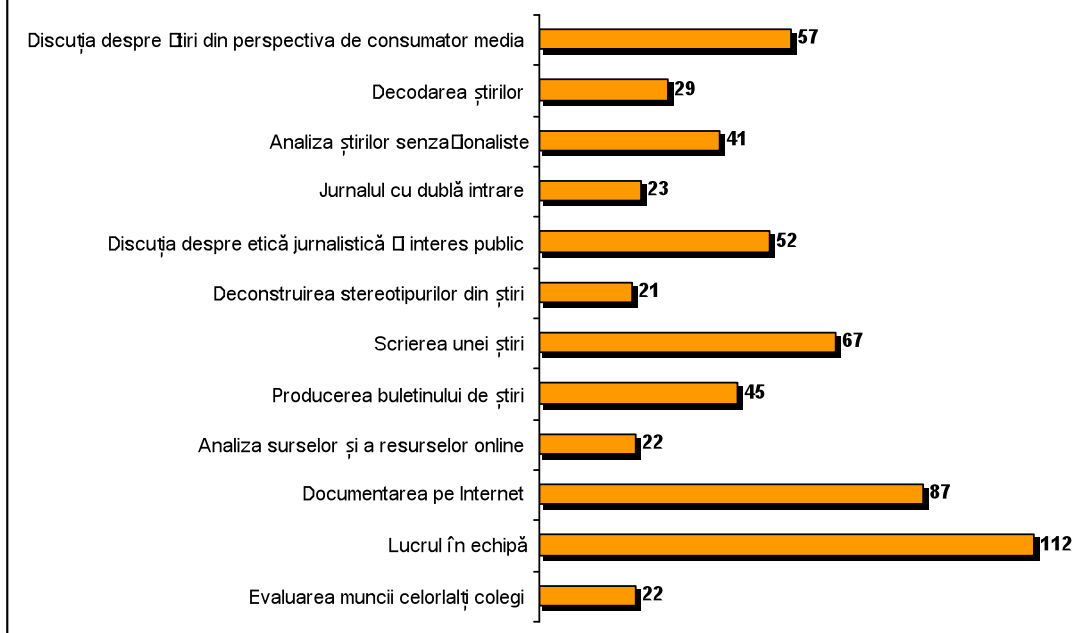

3. Care au fost cele mai ușoare activități pentru tine?

Activitățile cele mai ușoare, care au primit detașat cel mai mare număr de voturi au fost *lucrul în echipă* și *documentarea pe Internet*.

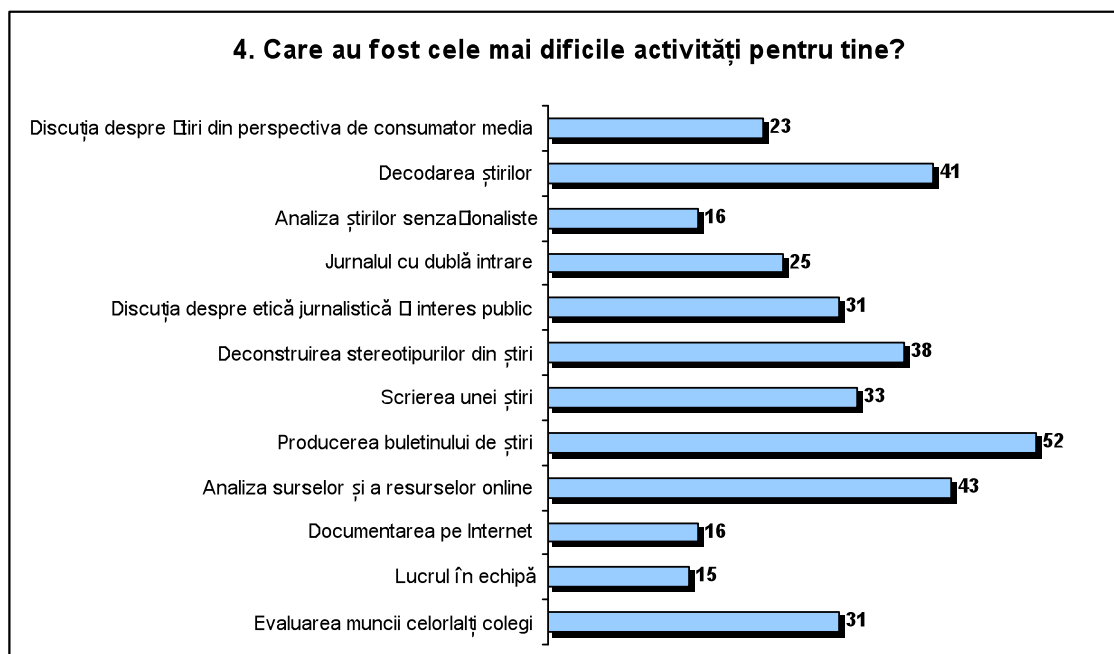
3. Care au fost cele mai ușoare activități pentru tine?

4. Care au fost cele mai dificile activități pentru tine?

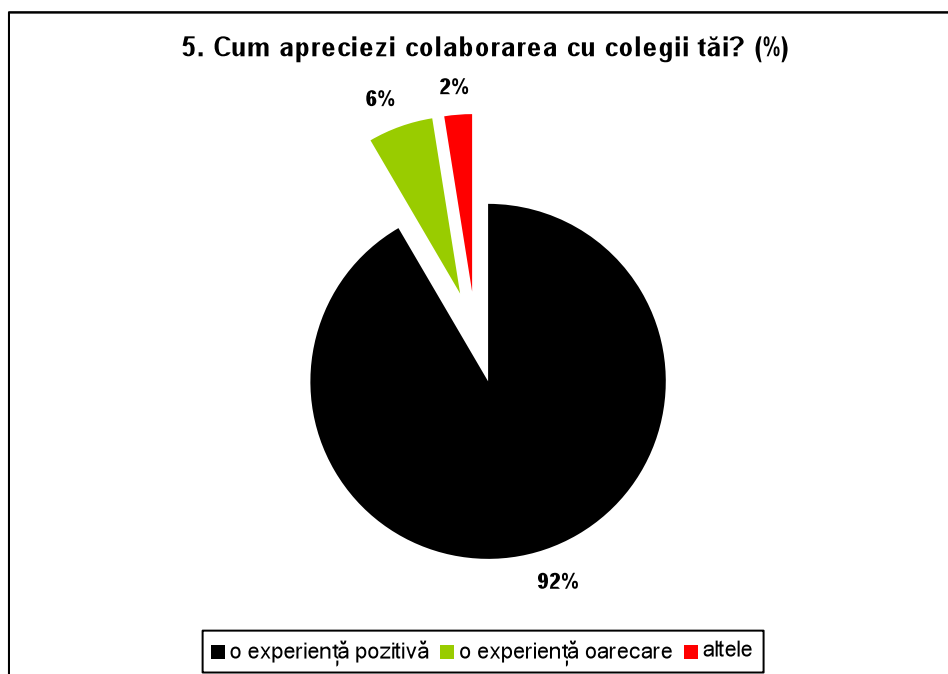
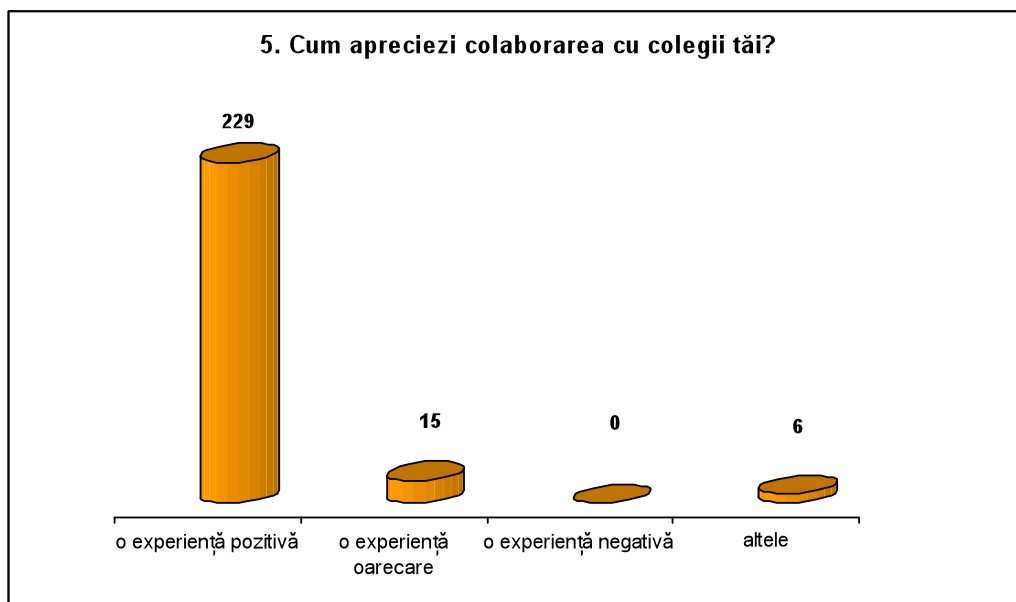
Elevii consideră că cea mai dificilă activitate din cadrul cursului OnAir a fost *producerea buletinului de știri*.

4. Care au fost cele mai dificile activități pentru tine?

5. Cum apreciezi colaborarea cu colegii tăi?

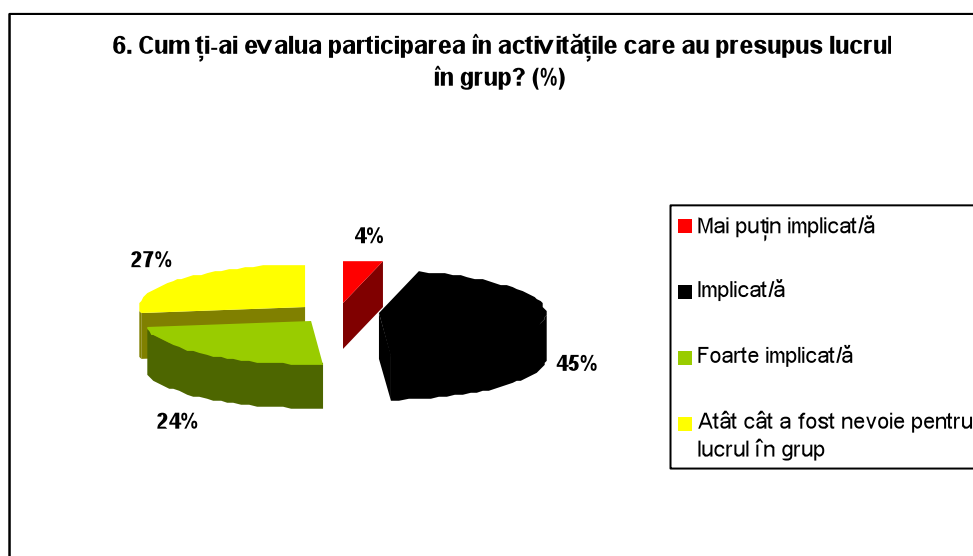
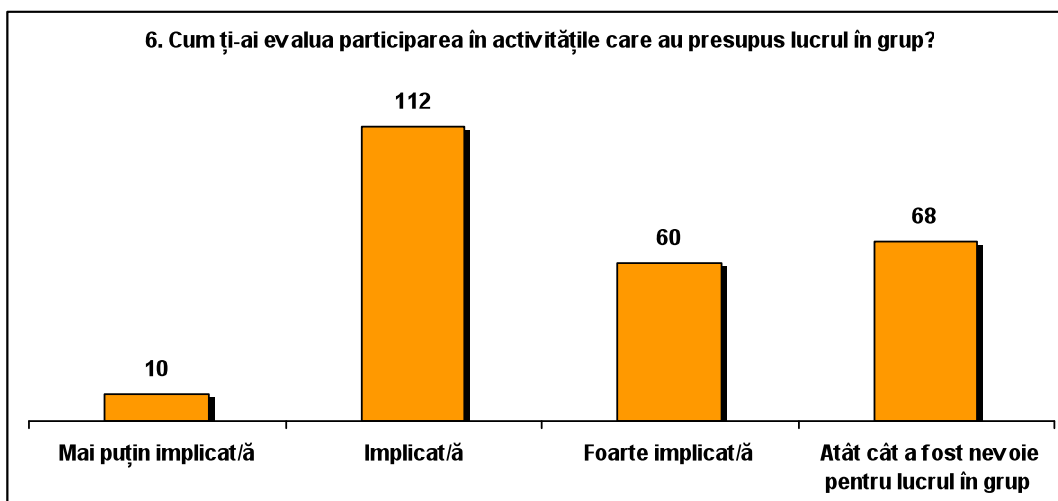
Peste 90% dintre respondenți au evaluat colaborarea din cadrul cursului ca una pozitivă. Niciunul dintre elevi nu a considerat această colaborare ca fiind negativă.

6. Cum ți-ai evalua participarea în activitățile care au presupus lucrul în grup?

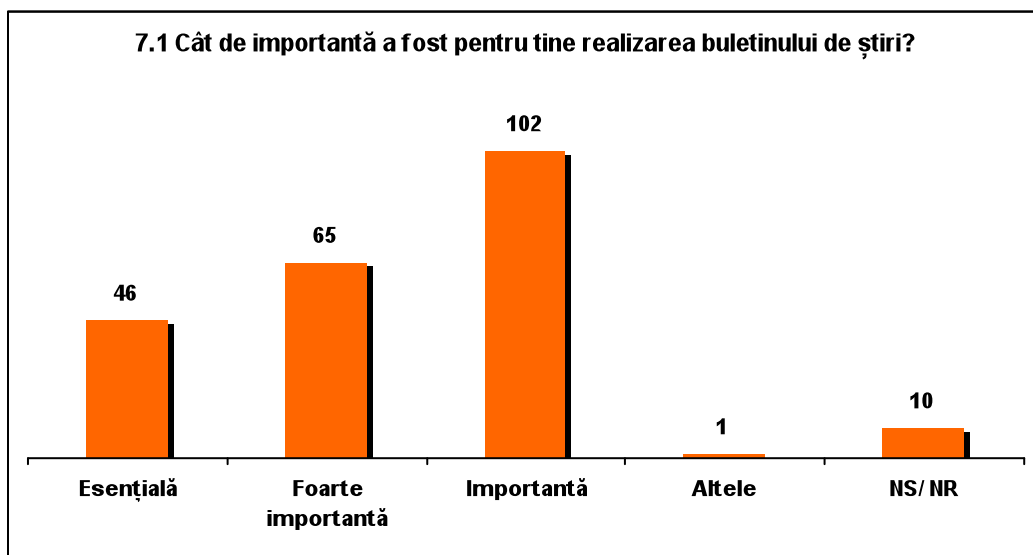
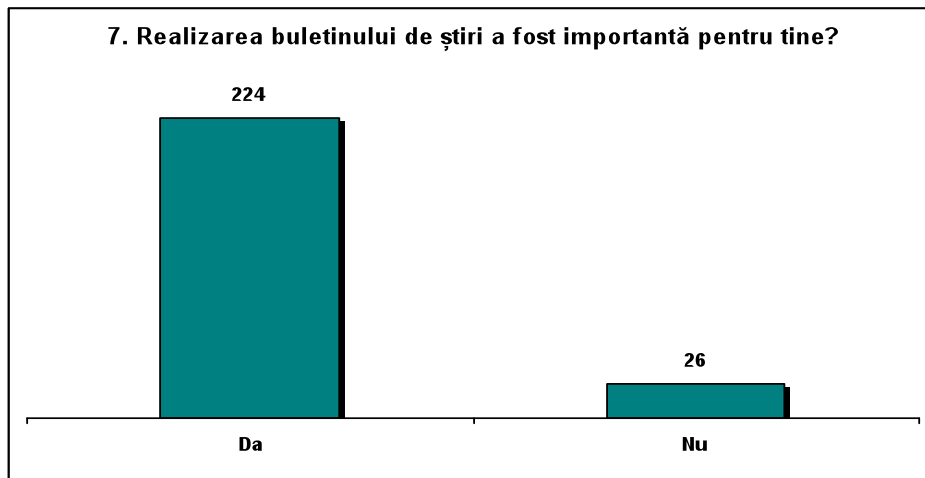
Când vine vorba de evaluarea propriei participări la activități ce au presupus lucrul în echipă, 45% dintre elevi au declarat că au fost implicați. 27% dintre ei

consideră că s-au implicat atât cât a fost nevoie și 24% consideră că au fost foarte implicați.

7. Realizarea buletinului de știri a fost importantă pentru tine?

90% dintre elevi (224) au răspuns afirmativ la această întrebare. Dintre aceștia, 102 persoane consideră importantă această activitate, 65, foarte importantă și doar 46, esențială.

10. Ți-ar plăcea să mai repeți experiența?

90% din elevi au afirmat că le-ar plăcea să mai repete cursul OnAir.

